

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında (DYK) Karşılaşılan Sorunlar ve Öğretmen Görüşleri Temelinde Çözüm Önerileri*

Problems Faced at Supporting and Training Courses (STC) and Solution Suggestions According to Teacher Opinions

Fatih BOZBAYINDIR**

Mevlüt KARA***

Öz. Bu çalışmada örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar, kursun paydaşlara olumlu katkıları ve kurs sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri incelenmiştir. Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Nizip İlçesinde DYK'da görevli 48 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde nitel veri analiz programı (ATLAS.ti 6) kullanılmıştır. DYK'da görevli öğretmen görüşlerine göre kurslarda en fazla yaşanan sorunlar; devamsızlık, kursa yönelik kaynak eksikliği, kursun ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması ve öğrencilerin kursu ciddiye almamaları şeklindedir. Çalışmada DYK'nın, öğrencilerin okul derslerine destek, öğretmene maddi destek olması, öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlama ve maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması gibi olumlu katkılarının olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen görüşlerine göre; DYK'nın daha etkili ve verimli bir şekilde devam etmesi için; kursa yönelik kaynaklar sağlanmalı, aile ile işbirliği sağlanmalı, öğrencilere kursun önemi hakkında bilgi verilmeli ve kurslar için aileden az miktarda ücret talep edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Destekleme ve Yetiştirme kursları, Öğretmen, Okul ve Aile.

Abstract. In this study, the challenges faced in enhancing formal and non-formal education and training courses, the benefits of these courses for stakeholders and solution proposals of teachers for the challenges faced were examined. The study is one of qualitative research methods, was used. The study group of the study was comprised of 48 teachers who teach at ETCs in the Nizip district of Gaziantep province in the academic year of 2015-2016. Semi-structured interview method was used in the present study. The data were analyzed using descriptive and content analyses techniques. A qualitative data analysis program (ATLAS.ti 6) was used in the analysis of the data. According to teachers who teach at ETCs, the most commonly faced challenges are absenteeism, lack of resources for courses, lack of interest in courses due to being provided free of charge and students' not taking these courses seriously. It was found that the positive contributions of ETCs are that these courses support school courses and teachers financially, promote teachers' professional development, and help students who are in need financially. Based on teachers' views, it was suggested that resources must be provided for the ETCs, cooperation must be built with parents, students must be informed about the importance of the courses and a small proportion of money must be taken from the families to hold the ETCs effectively and efficiently.

Keywords: Enhancing education and training courses, Teacher, School and Family.

Toplumsal Mesaj. Bu çalışmada destekleme ve yetiştirme kurslarının yararları, süreçte yaşanan sorunlar ve bu sorunlara çözüm bulmak amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda; kursların öğrencilerin derslerine destek olduğu ve öğretmenlere mesleki ve maddi anlamda olumlu katkılarının olduğu anlaşılmıştır. Kursların daha iyi olması için okul ve aileler işbirliği içinde çalışmalıdır.

Public Interest Statement.

The aim of this study was to find the benefits of the training and supporting courses as well as finding solutions to the problems occurred in the course process. The study resulted in supporting teachers in terms of professional development and economical situation and students for their lessons. Schools and families should work cooperatively to get better results.

* Bu çalışma ICRES 2016 - International Conference on Research in Education and Science adlı sempozyumda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, fatihbozbayindir@gmail.com

*** Milli Eğitim Bakanlığı, mevlutkara85@gmail.com

1. GİRİŞ

Bireyin yaşam sürecinde kazandığı bilgi, beceri, alışkanlık, değer ve tutumları ifade eden eğitim; insanı etkileme süreci sonucunda oluşan kazanımlardır (Şişman, 2013). Eğitim yapısal olarak formal ve informal şeklinde incelenebilmektedir. Formal eğitimde amaçlar, bir program çerçevesinde, planlı öğretim yoluyla gerçekleşir (Ada ve Keskinkılıç, 2006). Informal eğitim ise plan ve program olmadan bireyin sistemsiz ve denetimsiz kazandığı davranış değişimleridir (Sağlam, 2014). Formal eğitimde öğrenciler farklı nedenlerden dolayı başarısız olabilmektedir. Bu nedenler; ailelerin eğitime olan ilgisizliklerinden, öğrencilerin motivasyon eksikliği ve ilgisizliğinden, okuldan, öğrencinin kendisiyle (Sağlık, zeka, performansı okula karşı tutumu vb.) ilgili sorunlardan, öğretmenin niteliğinden ve sistemden kaynaklanabilir (Altun, 2009; Roman, 2014).

Başarısızlık eğitim sisteminin en önemli sorunlarından birisidir. Bu durum nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanmamasına, ülke kaynaklarının boşa harcanmasına, eğitimcilerin, öğrencilerin ve velilerin üzülmeye, motivasyon kaybına neden olmaktadır (Dam, 2008). Öğrencilerin başarısızlığını ortadan kaldırmak için öğretmenlerin uyguladıkları yöntem değişiklik gösterebilmektedir. Bazı öğretmenler öğrencinin performansını artırmak için çok çaba gösterir iken bazıları tamamen bu çabadan vazgeçebilmektedir (Georgiou, Christou, Stavrinides, ve Panaoura, 2002). Aynı zamanda çocukların ailelerinin eğitim düzeyinin düşük olması ve ailelerin çalışma koşulları ile ortamı sağlamaktaki imkânlarının yetersiz oluşu, çocukların çalışma alışkanlıklarını kazanma ve geliştirmede yetersiz kalmalarına neden olabilmektedir (Özabacı ve Acat, 2005). Bu sebeplerden dolayı örgün eğitimin etkililiği azalabilmektedir. Öğrenciler bu olumsuzluklardan kaynaklanan eksiklikleri tamamlamak için informal eğitime başvurabilmektedir.

Tarih boyunca eğitim, vakıflar veya dini kurumlar tarafından yürütülmüştür. Osmanlı imparatorluğu'nda özel eğitim Tanzimat fermanı ile azınlıkların kendi özel okullarını açmalarına izin verilmesi ile başlamıştır (Bacanlı ve Domyacı, 2013). Özel öğretimin resmi belgelerde yer almaya başlaması ise 1856 ıslahat fermanı ile başlar. 1869 yılındaki Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde bu konuya yer verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1998). Dershaneler başlangıçta yetişkinler için yabancı dil, sanat, ticaret, ev ekonomisi alanlarında kurslar verirken, 1930'lardan sonra öğrenci yetiştirmeye yönelik kurslar da düzenlemeye başlamışlardır (Akyüz, 2007). İlk özel kurslar, daha çok yetişkinlere hitap etmektedir. Yabancı dil, daktilo, biçki-dikiş gibi yetişkinleri geliştirmeye yönelik açılmaya başlayan özel kursları (Ören, 2014). Dershaneler önceleri öğrencilerin derslerine bir takviye olarak görülen kurumlar iken, ilerleyen yıllarda sınava hazırlığın amaçlandığı kurumlar görünümünü almıştır (Beyaz, 2014). Dershaneler 1965 yılında 625 sayılı yasa ile yasal statülerini kazanmışlardır. 1981'de Hükümet Programı eğitimde fırsat eşitliğini bozdukları gerekçesiyle uzun dönemde özel dershaneleri kapatmayı ilke edinmiş fakat 1984 tarihli ve 3035 sayılı kanun özel dershanelerin devamına ve yenilerinin açılmasına izin vermiştir (Akyüz, 2007; Şenyuva, 2012). Bu tarihten sonra dershanelerin sayısı hızla artmıştır.

Türkiye'de dershanelere bakış açısı olumlu ve olumsuz olarak farklılık göstermektedir. Öğrencilerin sınav ve bir üst kuruma yerleşmedeki başarısını olumlu etkilediği, okullarda verilen eğitime destek olarak devam ettirilen tamamlayıcı ve pekiştirici yönü ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük aileler çocuklarına özel ders sağlayamadığı için dershaneler bir çözüm olarak görülürdü. Aynı zamanda yükseköğretime geçiş sınavında okul ve sınav müfredatının paralel gitmemesi, okullardaki kalabalık sınıf ortamı, etüt yapma imkânının olmaması, öğretmenlerle birebir ders alma fırsatını yakalayamama öğrencilerin dershaneleri tercih etme sebepleri olmuştur (Arabacı ve Namli, 2014; Bacanlı ve Domyacı, 2013; Gök, 2005; Kahraman, 2013; Özan, Polat, Gündüzalp, ve Yaraş, 2015). Özel dershanelerin olumsuz bir şekilde algılanmasına neden olan durumlar; eğitim hizmetlerinin özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesi, maddi durumu yetersiz olanları maddi özveriye mecbur etmesi, öğrencilerin sosyal gelişimini ve aile kurumunu olumsuz yönde etkilemesi, özellikle lise iki ve lise üçüncü sınıflarda eğitim-öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilemesi, ezbere ve örnek çözümleri hatırlamaya dönük ders vermesi, eğitim eşitliği ilkesine zarar verdiği şeklindedir. Bu durumların var olan eşitsizlikleri, hiyerarşiyi ve sınıfsal, bölgesel, toplumsal cinsiyet temelli

ayrımcılıkları yeniden ürettikleri düşünülmektedir (Bacanlı ve Domyacı, 2013; Gök, 2005; Saltık, 2015).

14 Mart 2014 tarihli 28941 sayılı Resmi gazetede yayınlanan “Millî Eğitim Temel Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile dersanelerin bir kısmı kapatılırken bazıları ise etüt merkezlerine veya özel okullara dönüşerek varlıklarına devam etmektedirler. MEB örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedeki çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamaktadır. Dersanelerin kapatılması sonucunda öğrencilerin okuldaki derslerini desteklemek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)’nı açmıştır. DYK; resmî/özel örgün eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim kurumlarına devam etmekte olan kursiyerleri, örgün eğitim müfredatındaki derslerle sınırlı olarak, destekleme ve yetiştirme amacıyla açılan kurslardır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016). DYK’lar, millî eğitim müdürlüklerinde kurulan komisyonlar tarafından planlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015). DYK’lar millî eğitim müdürlüklerinde belirlenen okul veya kurum müdürünün teklifi ve millî eğitim müdürünün onayı ile açılmaktadır. Örgün eğitim kurumlarında açılan kurslar, ders saatleri dışında olmak koşulu ile saat 22.00’ye kadar yapılabilmektedir. İhtiyaç duyulması halinde cumartesi, pazar günleri ile yarıyıl ve yaz tatillerinde de kurslar açılabilir. Kurstaki derslerin açılması veli ve öğrenci talebine göre düzenlenmektedir (MEB, 2016). Kurslarda görev almak isteyen öğretmenler, e-kurs modülü üzerinden veya millî eğitim müdürlüklerine şahsen başvuruda bulunmaktadırlar. Öğretmen görevlendirilmesi, kurs merkezi müdürlüğü tarafından veli ve öğrencilerin tercihleri de dikkate alınarak yapılmaktadır (MEB, 2015; MEB, 2016). 2015-2016 eğitim öğretim yılında Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına yaklaşık 9 milyon öğrenci başvuru yapmış ve yaklaşık 630 bin öğretmen kurslarda görev almıştır.

MEB, DYK’nın; öğrenci, öğretmen ve idareciler tarafından nasıl algılandığını anlamak, uygulamalarda yaşanan sorunlar ve önerileri öğrenmek amacı ile il/ilçe temsilcileri ve okul müdürlerinin katılımı ile Destekleme ve Yetiştirme Kursları İl Çalıştayları düzenlemiştir. Çalıştaylarda; DYK’ların öğrenciler ve öğretmenler tarafından benimsediği, toplum nezdinde okul dışı kurumlara olan ihtiyacın azaldığı sonucu çıkmıştır (MEB, 2016).

DYK sürecinde uygulamanın bizzat uygulayıcı olan ve sınıf içerisinde özel alan, pedagojik formasyon ve genel kültür-yetenek bilgisi ile eğitimin kalitesinde rol alan öğretmen DYK’da en önemli öğelerden biridir. Öğretmenin hem toplumsal hem de okul içinde önemli rolleri vardır. Özellikle öğrencinin başarısında, öğretmenin yeri ve önemi yadsınamaz. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği profesyonellik gerektiren özel bir meslektir (Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011).

İnsanın kişiliğini biçimlendiren bir sanatkâr olan öğretmenin nitelikli olması kaliteli eğitimi ortaya çıkaracaktır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). DYK ile ilgili çalıştaylarda okul yöneticilerin görüşü dikkate alındığı gibi kurs sürecinin etkililiği ve verimliliğini etkileyen en önemli öğe olan öğretmenlerin de kurs ile ilgili görüş ve düşünceleri önemlidir. DYK’nın gelecekte daha etkin ve verimli şekilde planlanması ve öğretmen görüşlerine göre olumsuz durumların ortadan kaldırılmasına yönelik birtakım çalışmaların yapılabilmesi için bu çalışmada DYK sürecinde görev alan öğretmenlerin bakış açılarıyla bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin Destekleme ve Yetiştirme Kursları sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
2. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının paydaşlarına (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticileri) katkıları nelerdir?
3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için öğretmenlerin önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli

Nitel bir araştırmadır. Derinlemesine ve detaylı çalışmalarda nitel araştırma metotları kolaylık sağlamaktadır (Patton, 2002:14). Bu çalışma öğretmenlerin görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) yaşanan sorunlar, olumlu katkılar ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla yapıldığı için nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Çalışma nitel olduğu için geniş betimlemelere yer verilmiştir.

2.2 Evren-Örneklem

Çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Nizip İlçesinde DYK'da görevli 48 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede temel anlayış, önceden belirlenmiş bir takım ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmanın örneklemini belirlemede alınan ölçüt öğretmenlerin DYK'da görev yapmalarıdır. Çünkü bu örneklem çalışmanın amacına uygundur. Araştırmaya katılan 48 öğretmenin 27'si erkek, 21'i kadındır. Öğretmenlerin 20'si 1-5 yıl arasında, 22'si 6-10 yıl arasında ve 6'sı 11 yıldan fazla mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin 27'si 20-30, 18'i 30-40 ve 3'ü 41 ve üstü yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması 29.7'dir Öğretmenlerin 34'ü ortaokullarda, 14'ü ortaöğretim kurumlarında görev yapmaktadır.

2.3 Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veriler nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan görüşme soruları araştırmacılar tarafından ilgili alanyazının taranması ve gerekli uzman görüşlerinin alınmasıyla hazırlanmıştır. Görüşmeler ders aralarında veya öğretmenlerin derse girmediği saatlerde önceden randevu alınarak yapılmıştır. Görüşmelerin sağlıklı bir şekilde olması için uygun koşullar sağlanmış ve her bir görüşme yaklaşık 10-20 dakika sürmüştür. Görüşme yüz yüze görüşme şeklinde yürütülmüş ve katılımcıların konuya ilişkin ifadeleri yazıya aktarılmıştır. Görüşme sonunda katılımcıya araştırmacı öğrendiklerini özet olarak aktararak kendi algısının aktarılan verilerin doğru yansıtıp yansıtmadığı belirlenmiştir.

2.4 Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde betimsel, içerik ve frekans teknikleri kullanılmıştır. Betimsel analizde görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık yer verilir. İçerik analizinde ise toplanan verileri açıklayarak kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amaçlanmıştır. Frekans analizi birim ve öğeleri sayısal, yüzselsel ve oransal bir tarzda görülme sıklığını ortaya koymaktır. (Bilgin, 2006; Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bilgisayar yazılımları kodlamanın hızlı bir şekilde yapılmasını sağlayarak kategori ve temaların oluşturulmasını sağlamaktadır. (Patton, 2002) Bundan dolayı bu çalışmada nitel verilerin analizi için ATLAS.ti 6 yazılımı kullanılmıştır.

2.5 Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Nitel araştırmalarda araştırmacı bulguları yorumlamada önemli role sahiptir. Fakat araştırmacı verileri yorumlarken kişisel görüşlerinden kaçınmalıdır (Creswell, 2003:208) Araştırmada güvenilirlik ve geçerliği sağlamak amacıyla öğretmenlerin görüşlerinden sıkça alıntı yapılmıştır. Araştırmanın geçerliğini artırmak için, araştırma süreci ayrıntılı şekilde tanımlanmıştır. Bu amaçla araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ayrıntılı bir biçimde tanımlanmıştır. Görüşme sonunda katılımcıya araştırmacı öğrendiklerini özet olarak aktararak kendi algısının aktarılan verilerin doğru yansıtıp yansıtmadığı belirlenmiş ve araştırmada araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri ayrıntılı bir şekilde aktarılmıştır. Bu şekilde dış geçerlik sağlanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular öğretmenlere sorulan sorular ile ilişkili olarak üç tema altında incelenmiştir. Birincisi; öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar; ikincisinde kursların paydaşlara (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticileri) katkıları; üçüncüsünde ise kursların daha etkili ve verimli olması için öğretmenlerin öneriler şeklinde bulgularda yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Destekleme ve Yetiştirme Kursları sürecinde karşılaştıkları sorunlar

Tema	Kategoriler	f	%
Öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar	Devamsızlık	28	58.3
	Kursa yönelik kaynak eksikliği	24	50
	Öğrencilerde motivasyon düşüklüğü	22	45.8
	Kursun ücretsiz olmasından dolayı ilgisizlik	14	29.1
	Ailelerin kursa yönelik ilgisizliği	10	20.8
	Öğrenci yorgunluğu	9	18.75
	Seçile(bile)cek ders sayısının az olması	7	14.5
	Öğretmen yorgunluğu	7	14.5
	Ders ve öğretmen planlamasında sorunlar	5	10.4
	Taşımali sistemde ulaşım sorunu	4	8.3
	İlgisiz öğrencilerin diğer öğrencileri olumsuz etkilemesi	3	6.2
	Aile zoru ile katılım	2	4.1
	Müfredatla kurs konularının örtüşmemesi	2	4.1
	Öğrencilerin evinde internet olmaması (EBA)	2	4.1
	Okulun fiziki ortamının iyi olmaması	2	4.1
	Kursun geç vakitlere kadar sürmesi	2	4.1
	Hafta içi derslerin ciddiye alınmaması	1	2

Tablo 1 incelendiğinde, Öğretmenlerin DYK sürecinde karşılaştıkları sorunlar sırasıyla; devamsızlık (f=28), kursa yönelik kaynak eksikliği (f=24), öğrencilerde motivasyon düşüklüğü (f=22), kursun ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması (f=14), ailelerin kursa yönelik ilgisizliği (f=10), öğrenci yorgunluğu (f=9), seçile(bile)cek ders sayısının az olması (f=7), öğretmen yorgunluğu (f=7) ve ders ve öğretmene planlamasında sorunlar (f=5) şeklindedir. Öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar temasında devamsızlık ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...yetiştirme ve destekleme kurslarında karşılaştığımız sorunların belki de en önemlisi devamsızlık sorunudur. Sınıflarda öğrencilerin yarısı hazır bulunurken diğer yarısı kurslara gelmemektedir." (Ö-3).

"Öğrencilerin devamsızlık problemleri var. Kurs listesinde yer alan her öğrenci kursa devam etmemektedir." (Ö-17).

"Öğrenciler ilk etapta kursa büyük bir aşkla başladılar. Daha sonra günün ve haftanın yorgunluğu, sınavlar vb. nedenlerden dolayı öğrenci devamsızlığı artmaya başladı." (Ö-39).

Öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar temasında kursa yönelik kaynak eksikliği ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...Milli Eğitim Bakanlığı'nın EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden yayınlanan testlerin sayısı çok azdır. Aynı zamanda bu testlerin nitelik bakımından yetersiz oluşu kursları olumsuz etkilemektedir." (Ö-2).

"MEB'in öğrencilere dağıttığı kitaplar hem okula hem de kursa yetmiyor. Kazanım testleri bir parça bu sorunu hafifletse de tamamen bu sorunu ortadan kaldırmıyor." (Ö-12).

Öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar temasında kursa yönelik motivasyon düşüklüğü ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...bazı öğrenciler neden ders çalışması gerektiği bilinci oluşmadığı için kursa boş vakti değerlendirme mantığı ile geliyor. Ya da aileden kaçmak için kursa geliyor. Bu nedenler derste motivasyonu olumsuz etkilemektedir." (Ö-10).

"...kursların ücretsiz olması öğrenciler tarafından kursların çok da itibar görmemesine neden olmaktadır." (Ö-3).

Tablo 2. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının paydaşlarına (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticileri) katkıları

Tema	Kategoriler	f	%
Kursların paydaşlara (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticileri) katkıları	Okul derslerine destek	25	52
	Öğretmene maddi destek olması	17	35.4
	Öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlama	17	35.4
	Maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması	15	31.25
	Öğrencilerin test çözme becerilerinin gelişmesi	12	25
	Öğrenci başarısını artırma	12	25
	Örgün eğitimde eksik kalan konuları tamamlama imkânı	9	18.75
	Öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin artması	3	6.25
	Çevredeki olumsuz ortamlardan öğrenciyi uzak tutma	3	6.25
	Derslerde not baskısının olmaması	3	6.25
	Okul başarısını artırma	2	4.1

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının paydaşlarına (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticileri) katkıları sırasıyla; Okul derslerine destek (f=25), öğretmene maddi destek olması (f=17), öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlama (f=17), maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması (f=15), öğrencilerin test çözme becerilerinin gelişmesi (f=12), öğrenci başarısını artırma (f=12) ve örgün eğitimde eksik kalan konuları tamamlama imkânı (f=9) imkânı sağlaması şeklindedir. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının okul derslerine desteği ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...derslerde işlediğimiz konuları pekiştirmek ve test çözebilmek için kurslar büyük bir imkan sağlıyor. Bu durum okul derslerindeki başarısını etkilemektedir." (Ö-8).

"Kurslar deneme, farklı soru çözümü, öğrenciler ile daha fazla vakit geçirme gibi olanaklar sağlamaktadır. Konuyu pekiştirmek için daha fazla soru çözmek dersimin verimini artırmaktadır." (Ö-9).

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının öğretmenlere maddi destek sağladığı ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir: *"Kurslar öğretmen ve idarecilere ciddi ek gelirler sağlamaktadır." (Ö-1)*

"Öğretmenler ve okul yönetimi kurs ücretlerinin olması ile birlikte derslerde daha fazla özveri göstermektedir." (Ö-35).

"Destekleme ve yetiştirme kurslarının hem idarecilere hem de öğretmenlere ek gelir sağlaması yadsınamaz bir gerçektir." (Ö-42).

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının öğretmenlerin mesleki gelişimini sağladığı ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...öncelikle sosyal bilgiler öğretmeni olarak bana birçok katkısının olduğunu söyleyebilirim. Hem kendimi geliştirme fırsatı buluyorum, tekrar yapıyorum ve bazı konularda araştırma yapma gereği duyuyorum." (Ö-6).

"Kurslar öğretmenin kendisini güncellemesini sağlıyor. Sınava yönelik sıkı bir şekilde soru çözmesi, etütlerde bulunması ve sürekli aktif olması öğretmeni psikolojik açıdan rahatlatmaktadır. Öğrencilerin soru çözerek özgüvenlerinin artması öğretmene huzur vermektedir." (Ö-26).

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Kurslar öğrenci ve ailesine ek bir maddi külfet getirmeden öğrencilerin eksikliklerinin tamamlamasını sağlıyor." (Ö-9)

"Kurslar maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek vermektedir. Bundan dolayı öğrencilerin başarısına katkı sağlamaktadır." (Ö-32).

"...velilerin para vermeden çocuklarının eğitim alması kurslar ile sağlanmış oluyor. Maddi düzeyi düşük ve iyi olan tüm öğrenciler kurslardan yararlanabilmektedir." (Ö-37).

Tablo 3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için öğretmen önerileri

Tema	Kategoriler	f	%
Kursların daha etkili ve verimli olması için öğretmen önerileri	Kursa yönelik kaynaklar sağlama	18	37.5
	Aile ile işbirliği yapma	16	33.3
	Paydaşlara kursun önemi hakkında bilgi verme	16	33.3
	Devamsızlık ile ilgili disiplin sağlama	12	25
	Kurslarda aileden az miktarda ücret talep etme	10	20.8
	Kurs sürecini iyi bir şekilde planlama	8	16.6
	Başarı sağlayan öğrencileri ödüllendirme	6	12.5
	Öğrencilere kursta daha fazla test çözme imkânı verme	5	10.4
	Rehberlik servisini kurs sürecinde etkin çalıştırma	5	10.4
	Ders seçme sınırını kaldırma	5	10.4
	Türkiye geneli deneme sınavları yapma	4	8.3
	Eğlendirici etkinliklere yer verme	4	8.3
	Taşınmalı eğitimle gelen öğrenciler için kurslar açma	3	6.2
	Kurs saatini kısa tutma	2	4.1
	Seviye grupları oluşturma	2	4.1
	Kursları kapatarak kaliteyi örgün eğitim ile sağlama	2	4.1
	Liyakate göre öğretmenlere ders verme	2	4.1
	Başarısı düşük olan öğrencileri tercih etme	1	2
	Başarı sağlayamayan destek kurslarını kapatma	1	2
	Denetimin etkin ve verimli olması	1	2

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için yapılması gerekenler sırasıyla; kursa yönelik kaynaklar sağlama (f=18), aile ile işbirliği yapma (f=16), paydaşlara kursun önemi hakkında bilgi verme (f=16), devamsızlık ile ilgili disiplin sağlama (f=12), kurslarda aileden az miktarda ücret talep etme (f=10), kurs sürecini iyi bir şekilde planlama (f=8) ve başarı sağlayan öğrencileri ödüllendirme (f=6) şeklindedir. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için kursa yönelik kaynak sağlanması ile ilgili görüş bildiren öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Kursların daha iyi olması için MEB kurslara yönelik kitap, konu testleri, çek-kopart test, deneme vs. temin etmesi gerekir." (Ö-7).

"Teknolojik desteğin sağlanması ve ekonomik olarak öğrenciyi zorlamayan kaynaklık edecek ek çalışma kitaplarının temin edilmesi kursların amacını olumlu yönde etkileyecektir." (Ö-27)

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için aile ile işbirliği yapmanın önemini vurgulayan öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Kurslarda öğretmen, öğrenci ve öğretmen birbirlerinden haberdar olmalıdır.

Aile ile görüşüldüğü zaman başarının arttığını gördüm. Bu yüzden veli bilgilendirilmesi ve veliler ile görüşmeler yaparak kurs sürecine katmak gerekir." (Ö-13)

"Kurs süresince öğrencinin başarı veya başarısızlığı ve devamsızlık durumu ailelere iletilerek aile ile iletişime geçmek gerekir." (Ö-36).

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının daha etkili ve verimli olması için paydaşlara kursun önemi hakkında bilgi verilmesi gerektiğini belirten öğretmenler bunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Paydaşların tamamının koordineli bir şekilde çalışmasıyla kursları daha verimli hale getirebiliriz. Bu noktada öğrencinin istekli hale getirilmesi en önemli hususu teşkil etmektedir. Diğer taraftan velinin de istekli hale gelmesi gerekir. Bu noktada MEB merkezli seminerler düzenlenmeli veya öğretmen ve idarecilerin katılımı ile veli ziyaretleri yapılabilir." (Ö-3)

"Öğretmen ve idarecilere kursların işleyişine vb. konulara yönelik çalışmalar (seminer gibi) yapılmalıdır." (Ö-43).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1 Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada; destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar, kursun paydaşlara olumlu katkılarını ve kurs sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin öğretmen görüşleri temelinde ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla açık uçlu sorular aracılığıyla öğretmen görüşleri alınmıştır. Alınan görüşlerin betimsel, içerik ve frekans analizleri yapılarak bulgular ortaya konmuştur. Bu bölümde bu bulgulara dayanılarak çalışmanın sonuçları ortaya konmuş; benzer çalışma ve ilgili literatür ile karşılaştırma yapılarak yorumlar yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Kurs sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin bulgular incelendiğinde, öğretmenler tarafından en çok öğrencilerin yapmış olduğu devamsızlık konusu dile getirilmiştir. Ünsal ve Korkmaz da (2016) yaptıkları çalışmada benzer bulgulara ulaşmışlardır. İlgili mevzuat incelendiğinde, destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili yönergenin 13. maddesinde kurslara kayıt yaptıran öğrencilerin devamlarının zorunlu olduğu ve her kurs döneminde okutulması gereken toplam ders saatinin özürsüz olarak 1/10'una devam etmeyen öğrencilerin kurs kaydının silineceği belirtilmiştir (MEB, 2016). Aynı zamanda öğrencilerin yapmış olduğu devamsızlığın kursların amaçlarına ulaşmasına engel olacağı açıktır. Altınkurt (2008) yaptığı çalışmada, öğrenci başarısı ile özürsüz devamsızlık arasında ters yönde bir ilişki olduğunu belirlemiş ve öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi için öncelikle devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Kurs sürecinde yaşanan sorunlardan bir diğeri ise kursa yönelik kaynak eksikliğidir. Dönmez, Pekcan ve Tekçe (2016) ve Göksu ve Gülcü (2016) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenler ve yöneticiler tarafından kurslarda materyal eksikliği yaşandığının belirtilmesi bu çalışmanın bulgularını doğrular niteliktedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından son dönemlerde özellikle Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adındaki çevrimiçi sosyal eğitim platformunun geliştirilerek bu sorunun üstesinden gelinmeye çalışılsa da bu çalışmaların henüz yeterli seviyeye gelmediği anlaşılmaktadır. Kurs sürecinde yaşanan bir diğer sorun olarak öğrencilerin kursa yönelik motivasyon eksikliği olduğu ifade edilmiştir. Bu durumun öğrenciden, öğretmenden, öğrenme ortamından ve dış faktörlerden kaynaklanan çok çeşitli sebepleri olabilir. Ancak öğrenci motivasyonunun düşük olması başka faktörleri de etkileyebilir. Akbaba (2006: 343), okulda ve sınıfta gözlenen öğrenme güçlüklerinin ve disiplin olaylarının önemli bir kısmının motivasyon ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Kurs sürecinde karşılaşılan bir diğer sorun

öğretmenler tarafından kursun ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması olarak ifade edilmiştir. Göksu ve Gülcü (2016) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler kursların ücretsiz olmasının kursların önemini azalttığını ve bunun da olumsuz sonuçlar doğurduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerine göre kurs sürecinde karşılaşılan bir diğer sorun ise ailelerin kursa yönelik ilgisizliğidir. Shumow (2001)' göre okul sonrası kursların okul performansı üzerindeki etkileri değerlendirirken, çocukların bireysel ve aile farklılıkları göz önüne alınmalıdır. Bundan Bundan dolayı ailenin kursa yönelik tutumu kursun etkililiğinde önemli rol oynayabilir. Çelenk (2003), yaptığı çalışmada eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarında daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu açıdan ailelerin öğrencilerin kurstaki durumlarına gösterecekleri ilginin öğrencilerin motivasyonunu artırma ve kursların önemini kavrama konusunda pozitif katkı yapacağı söylenebilir. Kurs sürecinde yaşanan sorunlardan bir tanesi de öğrenci yorgunluğudur. Dönmez, Pekcan ve Tekçe (2016) tarafından yapılan çalışmada da öğrenciler tarafından kurs saatlerinin aşırı ders yükü oluşturduğu ve bu ders yükünün de yorgunluğa sebep olduğu ifade edilmiştir. Ünsal ve Korkmaz'ın (2016) yaptığı çalışmada da bu sonuçları doğrulayan bulgulara ulaşılmıştır. Kurs sürecinde karşılaşılan bir diğer sorun ise öğretmenler tarafından seçilebilecek ders sayısının az olması olarak ifade edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı da bu durumun farkına vararak 2016 – 2017 eğitim öğretim yılında bununla ilgili düzenleme yapmıştır. Bu araştırmanın yapıldığı 2015 – 2016 eğitim öğretim yılında ortaokulların 5, 6 ve 7. sınıflarındaki öğrenciler ile ortaöğretim kurumlarının 9, 10 ve 11. sınıflarındaki öğrenciler en fazla 3 farklı dersten 12 saate kadar kurs alabilirken (MEB, 2015-2016: 4), 2016 – 2017 eğitim – öğretim yılında ders saati aynı kalmak koşuluyla ders sayısı bu sınıflarda 5'e çıkarılmıştır (MEB, 2016: 14). Ortaokul 8. sınıf öğrencileri ile ortaöğretim kurumları 12. sınıf ve mezun öğrencilerin ders saati ve sayıları açısından ise herhangi bir değişiklik olmamıştır. Bu kurslar süresince yaşanan diğer sorun da öğretmen yorgunluğudur. Göksu ve Gülcü (2016) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler derslerinin çok yoğun olduğunu ve bunun da yorgunluğa neden olduğunu belirtmişlerdir. Öte taraftan Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada da bu konuya vurgu yapılarak bunun performans düşüklüğüne de sebep olduğu belirtilmiştir. Son olarak kurs sürecinde ders ve öğretmen planlamasında yaşanan sorunlara değinilmiştir. Özellikle kurslarda görev almak istemeyen öğretmenlerden dolayı çeşitli branşlarda ders yükünün belirli öğretmenler üzerinde kalması ve bu durumun da öğretmenler üzerinde aşırı yorgunluğa sebep olması bu öğretmenleri çeşitli yönlerden olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir.

Kursların paydaşlara katkılarına ilişkin bulgular incelendiğinde, destekleme ve yetiştirme kurslarının en fazla okul derslerine destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul sonrası veya öncesi kaliteli eğitim programları öğrencinin öğrenmesinde etkili olan birçok boyuta ve öğrenci becerisini geliştirmede anlamlı etkiye sahiptir (Baker, 2013). Dönmez, Pekcan ve Tekçe (2016) ve Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmalarda da kursların öğrenci başarısını artırdığını ifade edilmesi mevcut çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Shumow (2001) yaptığı araştırma sonucunda okul sonrası kursların özellikle olumsuz şartlardan gelen öğrencilere eğitim fırsatı sunduğunu ve en kazançlı grubun bu öğrenciler olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda Lauer vd. (2006)'nin yaptığı meta analiz çalışmasında okul sonrası kursların öğrencilerin okuma ve matematik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Mazar (2012) da yaptığı çalışmada okul sonrası kursların akademik başarıyı yükselttiği sonucuna ulaşmıştır. Kursların paydaşlara katkılarına ilişkin bir diğer sonuç ise öğretmene maddi destek olmasıdır. Dershanelerin kapatılması sürecinden sonra yaygınlaşan destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenler girdikleri derslerde normal ek ders ücreti karşılığında çalışmaktaydılar. Ancak 15/04/2015 tarih ve 29327 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 9. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda değişiklik yapılması ile öğretmenler kurslarda girdikleri ders karşılığında normal ek ders ücretlerinin iki katı ücret almaya başlamışlardır (<http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx>). Bu değişikliğin hem kursları öğretmenlerin çalışması açısından daha cazip hale getirdiği hem de çalışan mevcut öğretmenleri daha çok motive ettiği

söylenbilir. Göksu ve Gülcü de (2016) yaptıkları çalışmada öğretmenlere bu kurslarda görev alma sebeplerini sormuşlar ve öğretmenlerden en çok "ek ders/ücret" cevabını almışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmenlere yönelik bir katkısı da öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlamasıdır. Kavas ve Bugay (2009) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde okul deneyimi derslerinin ve öğretmenlik uygulamalarının sayısını oldukça az buldukları ve alanda yeterli düzeyde pratik yapamadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu açıdan destekleme ve yetiştirme kursları özellikle öğretmenlik mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin pratik yapması açısından bir fırsat olarak görülebilir. Ünsal ve Korkmaz da (2016) yaptıkları çalışmada bu kursların öğretmenlerin mesleki gelişimine katkıda bulunduğu ve öğretmenlere kendini yenileme fırsatı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu kursların paydaşlara katkıları açısından ulaşılan bir diğer sonuç da maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olmasıdır. Bu uygulamanın öğrenciler arasında fırsat eşitliği sağlaması açısından önemli olduğu söylenebilir. Çünkü eğitimde fırsat eşitliğini ve eğitimin toplumla bütünleşmesini sağlamak sosyal devletin gereğidir ve bu bağlamda devletin, eğitim faaliyetlerini planlanması ve fırsat eşitliğini sağlamak için gerekli önlemleri alması en önemli görevlerindedir (Sarier, 2010). Bu çalışmada öğrenciler açısından ulaşılan bir diğer sonuç ise bu kursların öğrencilerin test çözme becerilerinin gelişmesine yaptığı katkıdır. Öğrenciler okul gibi kontrollü bir ortamda öğretmenlerin rehberliğinde dersleriyle ilgili daha fazla pratik yapma imkânı bulmakta ve bu durum da onların test çözme becerisi gibi alışkanlıkları daha rahat kazanmasını sağlamaktadır. Kursların paydaşlara katkılarına ilişkin diğer sonuçlar ise öğrenci başarısını artırma ve örgün eğitimde eksik kalan konuları tamamlama imkânı şeklinde ifade edilmiştir. Benzer bulgulara Ünsal ve Korkmaz (2016) ile Göksu ve Gülcü'nün (2016) çalışmalarında da ulaşılmıştır. Bu bulgular mevcut çalışmanın bulgularını desteklemesi açısından da önemlidir. Aynı zamanda bu bulgular ışığında okul başarılarının arttığı da söylenebilir.

Bu çalışmada öğrencilerin devamsızlık yapmaları, kursa yönelik kaynak eksikliği, öğrencilerde kursa yönelik motivasyon düşüklüğü, kursun ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması ve ailelerin kursa yönelik ilgisizliği öğretmenler tarafından kurs sürecinde karşılaşılan sorunların başında yer almaktadır. Aynı zamanda öğrenci ve öğretmen yorgunluğu, seçilebilecek ders sayısının az olması ve ders ve öğretmen planlamasında yaşanan sorunlar öğretmenler tarafından ifade edilen diğer sorunlardır. Öğretmenler tarafından destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi hale gelmesi için getirilen önerilerin yaşanan sorunlarla paralel oldukları anlaşılmaktadır. Buna göre öğretmenler özellikle kursa yönelik kaynaklar sağlanmasını önermektedir. Diğer yandan eğitimin paydaşlarında kurslara ilişkin farkındalık sağlanması için aile ile işbirliği yapılmasını ve paydaşlara kursun önemi hakkında bilgi verilmesini önermektedirler. Aynı zamanda kursların öneminin kavratılması açısından devamsızlık ile ilgili disiplin sağlanmasını ve az miktarda da olsa ücret talep edilmesini önermektedirler. Ünsal ve Korkmaz'ın (2016) yaptığı çalışmada da öğretmenler destekleme ve yetiştirme kurslarının daha etkili ve verimli olabilmesi için ücret alınması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bunların dışında kursların daha iyi hale gelmesi için öğretmenler tarafından kurs sürecinin daha iyi planlanması, başarılı öğrencilerin ödüllendirilmesi, rehberlik servisinin kurs sürecinde etkin çalıştırılması ve kurslarda eğlendirici etkinliklere yer verilmesi gibi öneriler de sunulmuştur. Araştırmada sadece ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Kursların verimliliğini ve etkinliğini artırmak için farklı çalışmalarda okul yöneticilerinin, öğrencilerin ve velilerin de görüşleri alınarak kurslarda düzenlemelere gidilebilir.

4.2 Öneriler

Bulgular, sonuçlar ve katılımcıların çözüm önerileri doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

1. Kurslarda devami sağlamak amacı ile kurstaki tüm paydaşlara özellikle aile ve öğrencilere kursa yönelik olumlu tutum ve ilgi sağlayıcı çalışmalar yapılmalıdır.
2. Kurslar öğrencilerin ders başarısını sağladığından dolayı kursta verilen derslerin içeriği ve öğretim süreci okul derslerini destekler nitelikte planlanmalıdır.

3. Kursta öğrencilere yönelik yardımcı kaynak sayısı ve türü artırarak kursların verimliliği artırılabilir.
4. Kurslarda sınava yönelik dersler ile birlikte öğrencilerin genel yetenek ve kültürlerini geliştirecek derslere (Resim, Müzik vb.) ve etkinliklere de yer verilmelidir.

Kaynakça

- Ada, Ş. ve Keskinlik K. (2006). Eğitimin Temel Kavramları. Erçetin, Ş.Ş. ve Tozlu, N. (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş*. (s. 1-15). Ankara: Hegem Yayınları, Ankara.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Akyüz, Y. (2007). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Altun, S. A. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586
- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Arabacı, İ. B., & Namli, A. (2014). Dershanelerin kapatılması sürecinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(11), 31-48. DOI.org/10.7827/Turkish Studies.6715
- Bacanlı, H. ve Dombaycı, M. A. (2013). *Kapatılma veya dönüştürülme ayrımında dershaneler*. Ankara: Ankara Sıyasal ve Ekonomik Araştırmalar Mekezi.
- Baker, E. (2013). The importance of afterschool programs in education reform worldwide: Making it essential in America. *Expanding minds and opportunities: Leveraging the power of afterschool and summer learning for student success*. Washington, DC: Collaborate Communications Group.
- Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2014). *Resmi Gazete*. Sayı: 28941, 14.03.2014. 05 Nisan 2016 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx> adresinden alınmıştır.
- Beyaz, O. (2014). *Özel dershanelerde üniversite girişi sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinin profili (Ankara örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. (2013). *Research Design Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications.
- Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim Online Dergisi*, 2(2), 28-34.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- Dönmez, İ., Pekcan, N. ve Tekçe, M. (2016). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. 25. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Antalya: İstanbul Kültür Üniversitesi, 21-24 Nisan 2016, 168-169.
- Georgiou, S. N., Christou, C., Stavrinides, P. ve Panaoura, G. (2002). Teacher attributions of student failure and teacher behavior toward the failing student. *Psychology in the Schools*, 39(5), 583-595. DOI.org/10.1002/pits.10049
- Gök, F. (2005). Üniversiteye girişte umut pazarı: özel dershaneler. *Eğitim Bilim Toplum*, 3(11), 102-109.
- Göksu, İ. ve Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve Liselerde Uygulanan Destekleme Kurslarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 153-171.
- Kavas, A. B. ve Bugay, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Hizmet Öncesi Eğitimlerinde Gördükleri Eksiklikler ve Çözüm Önerileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 13-21.

- Kahraman, E. (2013). *Farklı okul türlerinde ve dershanelerde görev yapan öğretmenlerin dershanelerin işlevleri ve gerekliliği hakkındaki görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lauer, P. A., Akiba, M., Wilkerson, S. B., Apthorp, H. S., Snow, D. ve Martin-Glenn, M. L. (2006). Out-of-school time programs: A meta-analysis of effects for at-risk students. *Review of Educational Research*, 76, 275-313.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (1998). *Özel dershanelerin Türk eğitim sistemindeki yeri ve geleceği*. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). *Destekleme ve Yetiştirme Kursları e-Klavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Tanıtım Kitapçığı*. Ankara:MEB Yayınları.
- Mazar, C. E. (2012). *An Analysis of the Effects of Types of Afterschool Program Participation on Elementary Student Academic Performance*. All Theses and Dissertations. Paper 3334.
- Özabacı, N. ve Acat, M. B. (2005). Sosyo-ekonomik çevreye göre ilköğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1). 145-169.
- Ören, A. N. (2014). *Öğrencilerin dershaneye yönelik düşüncelerinin analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S. ve Yaraş, Z. (2015). Okul yöneticilerinin dersane dönüşümüne ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 259-279.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. London:Sage Publications.
- Roman, M. D. (2014). Students' Failure in Academic Environment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 114, 170-177. DOI.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.679
- Sağlam, M. (2009). Eğitim ile ilgili Temel Kavramlar. Sağlam, A.Ç. (Ed.) *Eğitim Bilimine Giriş*. (s. 1-12). Ankara: Maya Akademi.
- Saltık, E. Ş. (2015). *Dershanelerin dönüşüm süreciyle ve eğitim teknolojilerinin bu süreçteki rolüyle ilgili düşünce ve planları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarier, Y. (2010). Ortaöğretime Giriş Sınavları (OKS – SBS) ve PISA Sonuçları Işığında Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 107-129.
- Shumow L. (2001). Academic effects of after-school programs. *Champaign, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 458 010)
- Şenyuva, Z. (2012). Türkiye'de Dershanelerin Yayılma ve Meşrulaşma Süreci. Yayımlanmamış Doktora Tezi.Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şişman, M. (2013). *Eğitim bilimine giriş* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ünsal, S. ve Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşlevlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-118.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 92-109.

Extended Summary

Introduction

Students may become unsuccessful in their education due to various reasons. These might stem from the disinterest of their families regarding their education, lack of motivation and interest of the student, school, problems about the student himself/herself (health, intelligence, performance, attitude towards the school etc.), quality of the teacher and the system (Roman, 2014; Altun, 2009). Supplementary education centers make up another method to overcome these negatives.

Whereas supplementary education centers were seen as institutions that supported the coursework of the students, in later years they took on the position of institutions where preparation to exams was the main objective (Beyaz, 2014). We see both a positive and negative perspective towards supplementary education centers in Turkey. They were seen as a solution due to their positive effects on the success of the students in enrolling at a higher education institution, their supporting and supplementing position regarding the education provided at schools and due to the fact that families with low socio-economic levels failed to provide private course opportunities to their children. Factors which caused supplementary education centers to be considered as negative were; privatization and commercialization of education services and the fact that those with insufficient income were forced to financial sacrifice.

Although some of the supplementary education centers were closed in accordance with the “*National Education Law Amending Certain Laws and Decree Law on the Basic Law*” published in the Official Gazette numbered 28941 dated March 14, 2014 some were transformed into educational centers. Following the closing down of supplementary education centers, MEB (Ministry of National Education) established Support and Training Courses (STC) starting from the 2014-2015 school year.

Quality education will be put forth when the teacher as an artist shaping the identity of the individual is qualified enough (Çelikten, Şanal and Yeni, 2005). The opinions of school administrators were taken during the workshops on STC, but the opinions and thoughts of teachers which make up the most important factor related with the effectiveness and efficiency of the course period are also very important. The objective of this study was to carry out an evaluation from the perspective of teachers who take part in the STC process in order to ensure that certain studies can be carried out to eliminate the various negativities based on teacher opinions and to ensure that STC is planned in a more effective and efficient manner in the future. Accordingly, answers were sought for the following questions:

1. What are the problems that teachers face during the Support and Training Course process?
2. What are the contributions of the Support and Training Courses to their shareholders (students, teachers, custodians, school administrators)?
3. What are the suggestions of teachers to make Support and Training Courses more effective and efficient?

Method

This study is a case study comprised of qualitative research patterns since it was carried out to put forth the problems experienced in support and training courses (STC) according to the opinions of teachers, their positive contributions and solution suggestions for the problems faced. The study group consisted of 48 teachers who were in charge at the STC in the Nizip district of Gaziantep during the 2015-2016 school year. Criterion sampling which is one of the purposeful sampling methods was used for determining the participants. Data in the study were acquired via interview method which is among the qualitative data acquisition methods. The interview form developed by the researchers was used for acquiring the data. Descriptive, content and frequency methods were used in the study for the analysis of data. Citations were made frequently from the opinions of teachers in order to ensure the reliability and validity of the study. The research process was defined in a detailed manner in order to increase the validity of the study. At the end of the interview, the researcher summarized to the participant what he/she learned during the interview as a summary in order to determine whether the data have been reflected properly and the demographic properties of the teachers who participated in the study were put forth in a detailed manner. External reliability was attained in this manner.

Results

In this study; results were obtained following the analysis of data regarding the problems faced by teachers during the STC process as absence, lack of resources for the course and low motivation of students towards the course. The contributions of the Support and Training courses on the shareholders (student, teacher, custodian, school administrators) according to the opinions of the teachers were determined as support to the school courses, financial support to the teachers, providing professional development to the teachers and support to students with a bad financial status. In the study it was determined according to the opinions of teachers that provision of references for the courses, cooperation with the family and provision of information to the shareholders regarding the importance of the course were among actions that should be carried out for a more effective and efficient STC process.

Discussion/Conclusion and Suggestions

When findings related to the problems experienced during the course period were examined, it was observed that teachers put forth the absence of students as the most frequent problem they faced during the course period. Ünsal and Korkmaz (2016) reached similar findings in their own study. When the relevant legislations were examined, it can be observed that the compulsory attendance of students enrolled at the course has been specified in item 13 of the related directive and that the records of the students who did not attend 1/10 of the courses with no excuse would be cancelled (MEB, 2016: 9). Another negativity faced during the course period is the lack of resources. The fact that there was lack of material in courses put forth by the studies of Göksu and Gülcü (2016) and Dönmez, Pekcan and Tekçe (2016) verifies the findings of this study. Even though the Ministry of Education has tried to overcome this problem by way of developing an online social education platform called Education Information Network (EBA), it is understood that these studies have not yet reached a sufficient level .

When the findings related with the contributions of the courses to the shareholders were examined, it was observed that support to courses at school has been put forth most frequently by the teachers. Studies carried out by Dönmez, Pekcan and Tekçe (2016) and Ünsal and Korkmaz (2016) also indicate an increase in the success of students due to the courses which supports the findings of this current study. Another result on the contributions of the courses on the shareholders is that they provide financial support to the teachers. Teachers employed at support and training courses which became popular following the shutting down of supplementary education centers worked for the normal additional course fee. Göksu and Gülcü (2016) also carried out a study in which they asked the teachers why they took part in these courses and the most frequent response they received was the "additional course/fee". According to the opinions of the teachers who participated in the study, another contribution provided to the teachers by the support and education courses is contribution to their professional developments. In this sense, support and education courses may be seen as an opportunity for new teachers to practice.

It is understood that the suggestions made by teachers to make support and education courses better are in parallel with the problems they face. Accordingly, teachers especially suggest the provision of resources for the courses. On the other hand, they also suggest cooperating with the family in order to increase the awareness related with the courses and to provide information to the shareholders on the importance of the course. At the same time, they also suggest that discipline procedures should be in place regarding the absence issues and that a fee should be required even if it is a very small amount. The following suggestions have been developed in accordance with the findings, results and the solution suggestions of the participants;

1. Studies should be carried out to ensure a positive attitude of all shareholders and especially the families and the students regarding the courses in order to increase participation.
2. The content of the lessons provided at the courses and the education process should be planned so as to support the school lessons since courses increase the success of students in their lessons.
3. Course efficiency may be increased by increasing the number and type of supplementary references for the students in the courses.
4. Lessons that will increase the general skills and cultures of the students (painting, music etc.) in addition to various activities should also be included in the courses in addition to the courses for exams.